

DEKLARATA PËR TË DREJTAT E PERSONAVE PJESËTARË TË PAKICAVE ETNIKE, FETARE DHE GJUHËSORE

Asambleja e Përgjithshme,

Duke rikonfirmuar se një ndër qëllimet themelore të Kombeve të Bashkuara, siç është shpallur në Kartë, është nxitja dhe kurajimi i respektimit të të drejtave të njeriut e të lirive themelore për të gjithë, pa dallim race, gjinie, gjuhe apo feje, Duke rikonfirmuar besimin në të drejtat themelore të njeriut, në dinjitetin dhe vlerën e njeriut, në barazinë në të drejta ndërmjet burrave dhe grave dhe ndërmjet kombeve të mëdha e të vogla,

Me dëshirë për të nxitur realizimin e parimeve të mbarështruara në Kartë, Deklaratën e Përgjithshme të të Drejtave të Njeriut, Konventën Ndërkombëtare mbi Eliminimin e të Gjitha Formave të Diskriminimit Racial, Paktin Ndërkombëtar mbi të Drejtat Civile dhe Politike, Paktin Ndërkombëtar mbi të Drejtat Ekonomike, Sociale dhe Kulturore, Deklaratën mbi Eliminimin e të Gjitha Formave të Mostolerancës dhe të Diskriminimit të Bazuar në Fe apo Besim, dhe të Konventës mbi të Drejtat e Fëmijës, sikundër edhe në instrumentet e tjerë ndërkombëtar të cilat janë miratuar në nivelin e përgjithshëm apo në ate rajonal dhe të atyre që janë lidhur ndërmjet shteteve anëtare të Kombeve të Bashkuara, Të frymëzuar nga dispozitat e nenin 27 të Paktit Ndërkombëtar mbi të Drejtat Civile dhe Politike në lidhje me të drejtat e personave që u takojnë pakicave etnike, fetare dhe gjuhësore,

Duke marrë parasysh se nxitja dhe avancimi i mbrojtjes së të drejtave të personave që u takojnë pakicave etnike, fetare dhe gjuhësore i kontribuon stabilitetit politik dhe social të shtetit ku jetojnë ata,

Duke theksuar se nxitja e vazhdueshme dhe realizimi i të gjitha të drejtave të personave që u takojnë pakicave etnike, fetare dhe gjuhësore, si pjesë integrale e zhvillimit të shoqërisë si tërësi dhe përbrenda një kornize demokratike të mbështetur në sundimin e ligjit, do t'i kontribuonte forcimit të miqësisë dhe bashkëpunimit ndërmjet popujve dhe shteteve,

Duke marrë parasysh se Kombet e Bashkuara kanë një rol të rëndësisishëm për të luajtur për sa i përket mbrojtjes së pakicave,

Duke mbajtur në mend punën e bërë deri më tani brenda sistemit të Kombeve të Bashkuara, në veçanti nga Komision për të Drejtat e Njeriut, Nënkomisioni për Parandalimin e Diskriminimit dhe Mbrojtjen e Pakicave dhe organet e krijuar në përputhje me paktet ndërkombëtare mbi të drejtat e njeriut dhe instrumentet tjerë ndërkombëtare me relevancë për të drejtat e njeriut, në nxitjen dhe mbrojtjen e të drejtave të personave pjesëtarë të pakicave kombëtare apo etnike, fetare dhe gjuhësore,

Duke marrë parasysh punën e rëndësishme të bërë nga organizatat ndërqeveritare dhe joqeveritare në mbrojtjen e pakicave dhe në mbrojtjen e të drejtave të personave pjesëtarë të pakicave kombëtare apo etnike, fetare dhe gjuhësore,

Duke njohur nevojën për të siguruar implementim edhe më rrënjsor të instrumenteve ndërkombëtare mbi të drejtat e njeriut për sa u përket personave pjesëtare të pakicave kombëtare apo etnike, fetare dhe gjuhësore,

Shpall këtë Deklaratë për të Drejtat e Personave Pjesëtarë të Pakicave Etnike, Fetare dhe Gjuhësore:

Neni 1

1. Shtetet do të mbrojnë ekzistencën dhe identitetin kombëtar apo entik, kulturor, fetar dhe gjuhësore të pakicave brenda territoreve të tyre dhe do të përmirësojnë kushtet për avancimin e atij identiteti.
2. Shtetet do të miratojnë masat adekuate ligjore dhe masat e tjera për të arritur qëllimet në fjalë.

Neni 2

1. Pjesëtarët e pakicave kombëtare apo etnike, fetare dhe gjuhësore (në tekstin e mëtejme: personat pjesëtarë të pakicave) kanë të drejtë të kënaqen me kulturën e tyre, të predikojnë e praktikojnë fenë e tyre dhe të shfytëzojnë gjuhën e tyre, qoftë privatisht apo në publik, në mënyrë të lirë dhe ndërhyrje apo çfarëdo forme të diskriminimit.
2. Pjesëtarët e pakicave kanë të drejtë të marrin pjesë aktivisht në jetën kulturore, fetare, sociale, ekonomike dhe publike.
3. Pjesëtarët e pakicave kanë të drejtë të marrin pjesë në vendimet e marra në nivelin kombëtar, dhe aty ku është e përshtatshme, edhe në nivelin rajonal, në lidhje me pakicën të cilës i takojnë apo rajoneve në të cilat jetojnë, në mënyrë që nuk është në kundërshtim me ligjet e vendit.
4. Pjesëtarët të pakicave kanë të drejtë të themelojnë dhe mbajnë shoqata të tyre.
5. Pjesëtarët e pakicave kanë të drejtë të vendosin dhe të mbajnë, pa kurrfarë diskriminimi, kontakte të lira dhe paqesore me pjesëtarët e grupit të tyre dhe me personat që u takojnë pakicave të tjera, si dhe kontakte përtej kufijve me qytetarët e shteteve të tjera me të cilët ata ndajnë lidhje kombëtare apo etnike, fetare apo gjuhësore.

Neni 3

1. Pjesëtarët e pakicave mund të gëzojnë të drejtat e tyre, përfshirë ato të përcaktuara në këtë Deklaratë, individualisht si dhe në bashkësi me anëtarët tjerë të grupit të tyre, pa kurrfarë diskriminimi.
2. Asnjë disavantazh nuk do të rezultojë për pjesëtarin e pakicës për shkak të shfrytëzimit apo mosshfrytëzimit të të drejtave të përcaktuara në këtë Deklaratë.

Neni 4

1. Shtetet do të ndërmarrin masat, sipas nevojës, për të siguruar se pjesëtarët e pakicave mund të ushtrojnë në mënyrë të plotë dhe efektive të gjitha të drejtat dhe liritë themelore, pa kurrfarë diskriminimi dhe në barazi të plotë përpara ligjit.
2. Shtetet do të ndërmarrin masa për krijimin e kushteve të favorshme në mënyrë që pjesëtarët e pakicave të mund të shprehin veçoritë e tyre dhe të zhvillojnë kulturën, gjuhën, fenë, traditën dhe zakonet e tyre, me përjashtim të praktikave të veçanta të cilat janë në kundërshtim me ligjet e vendit dhe në kundërshtim me standardet ndërkombëtare.
3. Shtetet duhet të ndërmarrin masat adekuate në mënyrë që, kurdo që është e mundur, pjesëtarët e pakicave të mund të kenë raste të përshtatshme për të mësuar gjuhën amtare apo për të zënë leksione në gjuhën e tyre e amtare.
4. Shtetet duhet që, kur është e përshtatshme, të ndërmarrin masa në lëmin e arsimit, me qëllim që nxisin njohjen e historisë, traditave, gjuhës dhe kulturës së pakicave në territorin e tyre. Pjesëtarët e pakicave duhet të kenë mundësi të përshtatshme për të marrë njohuri lidhur me shoqërinë si tërësi.
5. Shtetet duhet të shqyrtojnë masa të përshtatshme në mënyrë që pjesëtarët e pakicave të mund të marrin pjesë plotësisht në përparimin ekonomik dhe zhvillimin e vendit të tyre.

Neni 5

1. Politikat dhe programet kombëtare duhet planifikuar dhe implementuar me përkujdesje të duhur për sa i përket intereseve legjitime të pjesëtarëve të pakicave.
2. Programet e bashkëpunimit dhe të ndihmës ndërmjet shteteve duhet të planifikohen dhe implementohen me përkujdesje të duhur për sa i përket interesave legjitime të pjesëtarëve të pakicave.

Neni 6

Shtetet duhet të bashkëpunojnë në çështjet që kanë të bëjnë me pjesëtarët e pakicave, përfshirë ndër të tjera, shkëmbimin e informatave dhe të përvojave, me qëllim të nxitjes së mirëkuptimit dhe besimit reciprok.

Neni 7

Shtetet duhet të bashkëpunojnë me qëllim të nxitjes së respektimit të të drejtave të mbarështruara në këtë Deklaratë.

Neni 8

1. Asgjë në këtë Deklaratë nuk pengon përmbushjen e detyrimeve ndërkombëtare nga ana e shteteve në lidhje me pjesëtarët e pakicave. Në veçanti, shtetet duhet që me mirëbesim të përmbushin detyrimet dhe përkushtimet që kanë marrë sipas traktateve dhe marrëveshjeve ndërkombëtare, palë të cilave janë.
2. Ushtrimi i të drejtave të mbarështruara në këtë Deklaratë nuk do të paragjykojë gëzimin prej të gjithë personave të të drejtave të njeriut dhe të lirive themelore të pranuarra përgjithësisht.

3. Masat e ndërmarra nga shtete për të siguruar një zbatim të të drejtave të mbarështruara në këtë Deklaratë nuk do të konsiderohen prima facie në kundërshtim me parimin e barazisë, të cilin e përmban Deklaratë e Përgjithshme e të Drejtave të Njeriut.

4. Asgjë në këtë Deklaratë nuk mund të interpretohet se lejon ndonjë aktivitet në kundërshtim me qëllimin dhe parimet e Kombeve të Bashkuara, përfshirë barazinë sovraane, integritetin territorial dhe pavarësinë politike të shteteve.

Neni 9

Përbrenda sferave të përgjegjësive të tyre, agjencionet e specializuara dhe organizatat tjera të sistemit të Kombeve të Bashkuara do të kontribuojnë në realizimin e plotë të të drejtave dhe parimeve të mbarështruara në këtë Deklaratë.